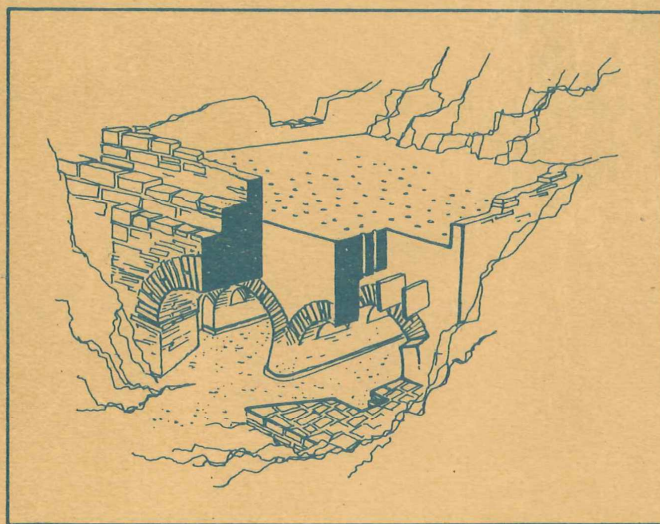

IPARRÉGÉSZET Égetőkemencék

INDUSTRIAL ARCHAEOLOGY Kilns and furnaces

**Sopron,
1980. július 28-30.**

**A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
VESZPRÉMI AKADÉMIAI BIZOTTSÁGÁNAK
TÖRTÉNELMI SZAKBIZOTTSÁGA
VEAB ÉRTESÍTŐ**

**IPARRÉGÉSZETI KUTATÁSOK MAGYARORSZÁGON
(Égetőkemencék régészeti és interdiszciplináris kutatása)**

**RESEARCH IN INDUSTRIAL ARCHAEOLOGY IN HUNGARY
(Archaeological and interdisciplinary researches on
kilns and furnaces)**

Sopron, 1980. VII. 28–30

**VESZPRÉM
1981**

Szerkesztő
Edited by
GÖMÖRI JÁNOS

Technikai szerkesztő
KOVÁCS ISTVÁN

Lektorok
ÉRI ISTVÁN
HECKENAST GUSZTÁV

Címlap és tipográfia
KÖBÖL VERA

Felelős kiadó: Dr. Nemecz Ernő, a Magyar Tudományos Akadémia
Veszprémi Akadémiai Bizottságának elnöke
Példányszám: 420 db
Engedélyszám: 60 350
ISSN 01 33-4948

Készült az ATEK Sokszorosító Üzemében
Törzsszám: 453/81
Felelős vezető: Báló Lajos

TARTALOMJEGYZÉK

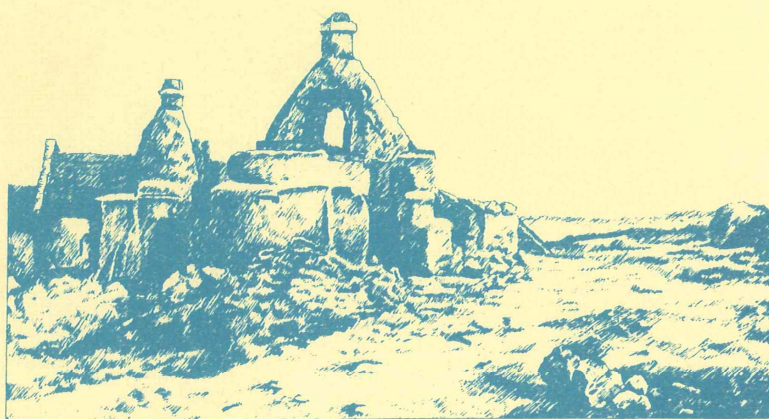
- ELŐSZÓ / *FOREWORD* (Gömöri János) pp 7-9
-
- **I. EDÉNYÉGETŐ KEMENCÉK / *POTTERY KILNS***
- **Bónis Éva, B.,** A pannóniai római kori fazekaskemencék / *Roman pottery kilns in Pannonia* pp. 11-18
- **Szőnyi Eszter, T.,** Korarárómai fazekaskemencék Mursellán / *Early pottery kilns in Mursella* pp. 19-26
- **Horváth László,** A hosszúvölgyi római fazekaskemencék / *Roman pottery kilns found in Hosszúvölgy* pp. 27-32
- **Pető Mária,** La Tène D - Koracsászákori fazekastelep a Gellérthegytől délre elterülő síkságon / *La Tène D - Potters' settlement from the early period of the Roman Empire on the plains of the Gellérthegy* pp. 33-36
- **Póczy Klára,** Agyagégető kemencék fenntartása ipari műemlékként további vizsgálatok érdekében / *The conservation of clay-burning kilns as industrial monuments in order to enable future investigations* pp. 37-42
- **Rosner Gyula,** Fazekaskemencék a Szekszárd - Bogyiszlói úti avar faluban / *Pottery kilns in an Avar village beside the Szekszárd-Bogyiszló road* pp. 43-49
-
- **II. ÜVEGHUTA / *GLASS WORKS***
- **Molnár László,** Régészeti kutatások a vétyemi XIX. századi üveghuta helyén / *Archaeological research at Vétym on the place of the 19th century* pp. 51-54
-
- **III. MÉSZÉGETŐ KEMENCÉK / *LIME KILNS***
- **Müller Róbert,** Mészégető kemencék Magyarországon / *On lime kilns found in Hungary* pp. 55-65
- **Albeker Mária, M.,** Középkori mészégető kemencék a Kaposvár 61. út mellett / *Medieval lime-kilns at the road No 61 in Kaposvár* pp. 67-72
- **Vándor László,** A pókaszepek kiemene / *The kiln in Pókaszepek* pp. 73-76
-
- **IV. TÉGLAÉGETŐ KEMENCÉK / *BRICK AND TILE KILNS***
- **Lőrincz Barnabás,** Tégláégető kemencék Pannóniában / *Brick-kilns in Pannonia* pp. 77-93
- **Parragi Györgyi,** Az aquincumi katonaváros kerámia- és tégláégető műhelye / *The ceramics and brick making workshop of the garrison town in Aquincum* pp. 95-97
-
- **V. FASZÉNÉGETÉS / *CHARCOAL MOUNDS***
- **Hegyi Imre,** Régi faszénégető boksák / *Old charring mounds* pp. 99-107
-
- **VI. SZÍNESFÉM- ÉS VASKOHÁSZAT, VALAMINT FELDOLGOZÁS / *IRON AND NON FERROUS METAL WORKS***
- **Gömöri János,** A korai középkori vasolvasztó kemencék és az ékelt vasbucák kérdése / *On the problem of early iron smelting furnaces and split iron blooms* pp. 109-121
- **Valter Ilona,** Árpád-kori kovásműhely Csatáron (Zala megye) / *Árpád period forge at Csatár* pp. 123-131
- **Kozák Károly,** Az egri és a pécsváradi vár (kolostor) XV-XVI. századi kemencéi / *15th and 16th century furnaces in the Eger castle and Pécsvárad monastery* pp. 133-141

- **Gaál Attila**, Az ólommegmunkálás eszközei az újpalánki (Tolna megye) török palánkvár régészeti anyagában / *Tools of plumb processing in the archaeological material of the Turkish palisade fortress Újpalánk* pp. 143-148
-
- **VII. INTERDISSZCIPLINÁRIS KUTATÁSOK A RÉGÉSZETBEN, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL AZ ÉGETŐKEMENCÉKRE, MELLÉKTERMÉKEIKRE ÉS PRORUKTUMAIKRA / INTERDISCIPLINARY RESEARCHES IN ARCHAEOLOGY, WITH SPECIAL REGARD TO KILNS AND FURNACES, THEIR PRODUCTS AND BY-PRODUCTS**
- **Kisházi Péter**, Nyugat-magyarországi régi vaskohászati leletek vasérc- és salakmintáin végzett ásvány-kőzettani és teleptani vizsgálatok eredményei / *Results of mineralogical-petrographical and economic geological researches carried out on the iron-ore and slag samples taken from finds of the ancient iron metallurgy in Western Hungary* pp. 149-156
- **Vastagh Gábor**, Ércék és salakok vizsgálatának szempontjai és eredményei / *Aspects and results of testing ores and slags* pp. 157-164
- **Költő László - Kis Varga Miklós**, Röntgenemissziós analízis későavar kori bronztárgyakon / *X-ray analysis on bronze objects of the late Avar period* pp. 165-180
- **Bíró Tamás - Pátkai György**, Röntgenfluoreszcenciás vizsgálatok a régészetben / *X-ray fluorescence analyses in archaeology* pp. 181-187
- **Verő József**, Geofizikai módszerek alkalmazása ipari régészeti kutatásokban / *Application of geophysical exploration in archaeology* / pp. 189-199
- **Tóth Judit**, Archeomágneses kormeghatározás / *Archaeomagnetic age determination* pp. 201-203
- **Benkő László**, Termolumineszcens kormeghatározás: az alkalmazás lehetőségei kohók esetében / *Thermoluminescence dating in archaeology* pp. 205-209
- **Domonkos Ottó**, Az ipari néprajzi kutatásának eredményeiről / *Result of the ethnographical study of crafts* pp. 211-213
-
- **A SOPRONI TANÁCSKOZÁS PROGRAMJA (1980. VII. 28-30 / PROGRAM OF THE CONFERENCE IN SOPRON** p. 215
-
- **A KONFERENCIA RÉSZTVEVŐINEK LISTÁJA / LIST OF THE PARTICIPANTS AT THE CONFERENCE IN SOPRON** p. 217

IPARRÉGÉSZET

INDUSTRIAL ARCHAEOLOGY

II.

VESZPRÉM,
1982. augusztus 9-11.

**Iparrégészet. Iparrégészeti és Archaeometriai Kutatások Magyarországon (szerk./
Ed.: Gömöri János) / Industrial Archaeology (II.). Kiadja a Magyar Tudományos
Akadémiai Veszprémi Akadémiai Bizottsága (VEAB) az Országos Magyar
Bányászati és Kohászati Egyesület (OMBKE) támogatásával. Veszprém 1984**

TARTALOMJEGYZÉK

- ELŐSZÓ / *FOREWORD* (Gömöri János).pp. 7-8
-
- **I. BÁNYÁSZAT / *MINING***
- **Bácskai Erzsébet**, Őskori tűzkőbányák a dunántúli középhegységben / *Prehistoric flint mines in the Transdanubian Central Mountains* pp. 11-24
- **Biró Katalin, T. - Pozsgai Imre**, Obszidián lelőhely-azonosítás elektronsugaras mikroanalízis segítségével / *Obsidian characterization by electron microprobe analysis* pp. 25-37
- **Torma István**, Római kori kőbánya Budakalász határában / *Roman quarry near the village Budakalász* pp. 39-49
- **Ivancsics Jenő**, Római kori építészeti kőanyag vizsgálata a Sopron, Szt. György u. 2. sz. alatti ásatásból / *Where were the quarries of Scarbantia? Investigation of Roman stone material from the excavations of the Roman forum in the present Sopron..* pp. 51-54
- **Korek József**, Pomáz Árpád-kori kőbányászata / *The Pomáz quarry from the Árpadian period* pp. 55-60
- **Hegyi Imre**, A magyar bányászat középkori kezdetei / A fém-bányászat kora / *The beginnings of mining in Hungary in the middle ages / The period of mining non-ferrous metals* pp. 61-72
-
- **Ib. ARANYMOSÁS / *GOLD WASHING***
- **Uzsoki András**, Aranymosási módszerek és aranykinyerő eljárások / *Methods of gold washing and extraction* ..pp. 73-81
-
- **II. EDÉNYÉGETŐ KEMENCÉK / *POTTERY KILNS***
- **MÉSZÉGETŐ KEMENCÉK / *LIME KILNS***
- **TÉGLAÉGETŐ KEMENCÉK / *BRICK AND TILE KILNS***
- **VASOLVASZTÓ KEMENCÉK / *IRON SMELTING FURNACES***
- **Jerem Erzsébet**, Kelta fazekaskemencék Sopronban / *Celtic pottery kilns in Sopron* pp. 83-105
- **Kardos József - Kriston László**, A Sopron-Krautacker lelőhelyen feltárt kelta fazekas kemence anyagának vizsgálata röntgendiffrakciós elemzéssel / *Investigation of the material of a Celtic pottery kiln from Sopron-Krautacker dűlő by X-Ray* pp. 107-110
- **Gömöri János**, Scarbantia fazekastelepe és a város melletti római kori tégláégető kemencék / *Potter`s settlement in Scarbantia and the Roman brick kilns nearby* pp. 111-137
- **Benkő Lázár**, A Sopron, Május 1. téri vasolvasztó kemence TL vizsgálata / *TL dating of an ironsmelting furnace found in the Roman cemetery of Scarbantia* pp. 139-140
- **Holló Lajos - Verő József**, Beszámoló a magyarfalva-kányaszurdoki vaskohóknál és tégláégető kemencéknél végzett geofizikai mérések eredményéről / *Geophysical measurements at the iron smelting furnaces in Magyarfalva-Kányaszurdok* pp. 141-146
- **Vörös Gabriella**, Későszarmata edényégető kemence Sándorfalva-Eperjesen / *Late Sarmatic pottery kiln in Sándorfalva-Eperjes* pp. 147-154
- **Lőrinczy Gábor**, Árpád-kori tégláégetőkemencék Tiszalök-Kövestelken / *Árpád-period brick kilns from Tiszalök-Kövestelek* pp. 155-163
- **Albeker Mária, M.**, Újkori mészégetőkemenék Pilisszántón / *18th century lime kilns in Pilisszántó* pp. 165-172

- **Heckenast Gusztáv**, Megjegyzések a legrégibb magyarországi nagyolvasztók tipológiájához (1650-1750) / *Some remarks concerning the earliest pig-iron blast-furnaces in Hungary (1650-1750)*. pp. 173-177
 - **Patek Erzsébet**, Magyarország legkorábbi vastárgyai és ezek régészeti környezete / *The earliest iron articles in Hungary and their archaeological entourage* pp. 179-186
 - **Káldor Mihály - Tranta Ferenc**, A mezőcsáti "preszkíta" temetőből származó /i.e. 8. századi/ vasanyagok fémtani vizsgálata / *Metallurgical study of iron objects found in Mezőcsát / Pre-Scythian period cemetery (8th century BC)* pp. 187-193
 - **Bánki Zsuzsanna**, Vasolvasztó /?/ kemence maradványa Gorsiumban / *Ruins of an iron smelting furnace in Gorsium?* pp. 195-198
 - **Kisházi Péter**, Néhány magyarországi régi vassalak ásványos vizsgálata / *A mineralogical examination of some of the ancient iron-slugs from Hungary* pp. 199-203
 - **Kozák Károly**, Árpád-kori műhelyek és egy középkori fűtőkemence az egri várban / *Árpád-period workshops and a medieval heating oven in Eger castle* pp. 205-216
 - **Magyar Kálmán**, A középkori vasművesség forrásai és emlékei Somogyban I. / *Sources and relics of medieval ironworking in County Somogy (Part I)* pp. 217-226
 - **Gömöri János - Wallner Ákos**, Geofizikai mérések a szakonyi Árpád-kori vasolvasztó műhelyek feltárásánál / *Geophysical measurements at the excavation of the Árpadian period iron smelting furnaces in Szakony* pp. 227-242
 - **Márton Péter**, A szakonyi vasolvasztótelep archeomágneses kora / *The magnetic age of the medieval bloomery furnaces at Szakony* pp. 243-248
 - **Gömöri János**, Középkori mészégető kemence Sopronban / *A Medieval lime kiln in Sopron* pp. 249-262
 -
 - **III. INTERDISZCIPLINÁRIS KUTATÁSOK A RÉGÉSZETBEN, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL AZ ÉGETŐKEMENCÉKRE, MELLÉKTERMÉKEIKRE ÉS PRODUKTUMAIKRA / INTERDISCIPLINARY RESEARCHES IN ARCHAEOLOGY, WITH SPECIAL REGARD TO KILNS AND FURNACES, THEIR PRODUCTS AND BY-PRODUCTS**
 - **Benkő Lázár**, Kemencék és edények vizsgálata TL módszerrel / *TL dating of potteries, furnaces and kilns* pp. 263-272
 - **Költő László - Kis Varga Miklós**, Újabb eredmények a röntgenemissziós analízis régészeti alkalmazásában / *New results in the archaeological application of X-ray emission analysis* pp. 273-288
 - **Gegus Ernő - Inczedy János - Borszéki János - Bakos Miklós - Úvári Ferenc**, Régészeti leletek összehasonlító vizsgálata lézer-mikroszinképelemzési összetételmeghatározás alapján / *Comparative investigation of archaeological findings on the base of chemical composition determination carried out by Laser Micro Spectral analysis* pp. 289-299
 - **Járó Márta**, Pannóniai falfestmények vizsgálati lehetőségei spektrokémiai módszerekkel / *Possibilities of spectrochemical investigations of Roman wall-paintings from Pannonia* pp. 301-309
-